

Over Hommeltrompetter en nog wat.

In de vakantie zit ik op een keer met een van mijn vrienden naar een hommelnest te kijken, toen deze op eens tegen me zei: »Heb je dat vroeger ook wel eens gezien, dat er eenje komt waarschuwen, als je kort bij 't nest komt? Ik hield me van den domme en nu vertelde hij de heele geschiedenis van den hommeltrompetter, zooals de heeren Thijssse, Heimans en Veen ze meegedeeld hebben, alleen met dit verschil, dat hij het ook op andere uren van den dag had waargenomen. Hij had het in zijn schooljaren omstreeks 80 herhaaldelijk gezien.

Ik liet hem daarop lezen, wat er in van »Van Vlinders, Vogels en Bloemen« in *D. L. N.* en in »Wandelen en Waarnemen« van gezegd wordt. »Kijk«, zei hij: »ik wist niet, dat die gewoonte zoo verklaard werd, wij jongens noemden dat in Ravenstein altijd »waarschuwen«, maar vonden het toch ook wel vreemd, dat er een nieuwe kwam, als de eerste werd weggevangen.«

Zou nu, after all, dat »waarschuwen« toch niet de verklaring kunnen zijn?

De verklaring die ik in »Wandelen en Waarnemen« gegeven heb, dat namelijk de vermeende hommeltrompetter niets meer of minder dan een levende ventilator is, wordt door vakmensen als de juiste beschouwd. Vooral ook omdat bij honingbijen hetzelfde wordt waargenomen en alleen ondergrondse nesten zoo'n functionaris schijnen te bezitten. Dit alles neemt nog niet weg, dat indien andere leiten bekend worden, de merkwaardige waaierende en musicerende hommels, die in elk geval iets doet dat van betekenis voor het nest en de gemeenschap is, weer op andere wijze verklaard wordt. Maar uw vriend gaf alleen een meening, geen feiten waarop hij die meening doet rusten. H.

Hier dichtbij in de Ooy zit een roekenkolonie. Nu heb ik opgemerkt en dit ook van een ander waarnemer vernomen, dat telkens, wanneer een mannetje met voedsel komt aanvliegen, één broedend wijfje zich opricht en met de vleugels slaat als een jong, dan reeds als le man nog wel 50 M. van 't nest is. Dat wijfje wordt dan ook gevoederd.

Hoe is 't nu mogelijk, dat het wijfje haar echtvriend uit honderden anderen herkent?

Wie voor het eerst een dozijn negers van één stam bij elkaar ziet zooals bij een uitvoering op een tentoonstelling, die kan ze onmogelijk van elkaar onderscheiden; maar wie ze dag aan dag moet aankijken, kent ze al spoedig uit elkaar. Twee verschillende roeken lijken voor een roek, denk ik, evenveel of weinig op elkander als twee mensen voor een ander menschenoog; ja, wie op de musschen let die dagelijksch op zijn vensterbank komen, onderscheidt al spoedig de individuen. H.

Wanneer een zeug de biggen heeft laten zuigen, gaat er een uit de rij naar den kop van het moedervarken. Daarna staat de zeug op. De boeren noemen dat »bedanken«. Is er een verklaring voor bekend?

's Avonds en 's nachts, bij winderig weer, hoort men hier hoog in de lucht dikwijls een eentonig, gerekt, melancholiek gefluit, dat zelfs binnenshuis waarneembaar is. Een kennis van me beweert, dat het meeuwen zijn. Zou dat kunnen?

Dezelfde vogelkenner noemt de blauwborstjes, die hier in den Hackenburg broeden, »maanvogeltjes«. Is die naam bekend. De draaihals, die er ook voorkomt, noemt men hier plaarvogel.

Nymegen.

G. B. A. STARK, Ond.
Joh. Vijghstr. 25.

Het geluid van overtrekkende vogels hoor ik hier in Amsterdam soms bij dag, maar meestal 's avonds laat en 's morgens vroeg, soms boven het tramgebel en ander stadsrumoer uit; maar bijna uitsluitend in den voor en den nazomer, een enkelen keer ook midden in den winter. In het laatste geval zijn het gewoonlijk ganzen, in den trektijd meest wulpen of tureluurs. Meeuwen fluiten niet, hun nachteluid, dat wij hier in het voorjaar 's nachts of 's morgens voor dag en dauw wel eens hooren, heeft meer van hondengejank dan van vogelgezang. H.

Prentkaarten van Paddenstoelen.

Een serie van 10 stuks is verschenen en verkrijgbaar à 55 ct. aan »De Clercq's Bureau« te Bloemendaal. De gekleurde afbeeldingen, uit *Dumée- of Sydows* boekje, zijn inderdaad bijzonder mooi en duidelijk. Er zijn Nederlandsche bijschriften onder gedrukt, met de bijvoeging welke van de tien goed eetbaar en welk gevaarlijk of verdacht zijn. De meest gewone zwammen, die ook al bij ons gegeten worden, zijn er bij. Het onderschrift van een verdachte soort zou verkeerd begrepen kunnen worden, nl. dat alle zwammen die aangenaam smaken ook ongevaarlijk zijn. Beter ware het, dunkt mij, geweest te zeggen: dat inlandsche soorten, die als giftig bekend staan, ook onaangenaam smaken of rieken; dat zal wel de bedoeling geweest zijn. Het uitgeven van deze serie, die wij gerust durven aanbevelen en niet alleen voor vegetariërs, zal stellig weer wat bijdragen om de paddenstoelen populairder te maken.

H.

Een en ander over Zwammen.

Propaganda-boekje van de Ned. Mycologische Vereeniging. Ook dit boekje beoogt de haat of minachting en de miskenning van de Paddenstoelen te keer te gaan. Het bevat recepten voor het bereiden van zwammen als voedsel; een methode voor het kweken van champignons. Ook een goede, gekleurde plaat bij de vier zwammen, die in de eerste plaats in aanmerking komen om gegeten te worden, plus een bijschrift dat de figuren verduidelijkt. Het is aan de leden en de consuls verzonden.

Het boekje is niet in den handel. Zoolang er voorraad is, zendt (tegen porto à 2 ct.) de secretaresse, Dr. Johanna Westerdijk, Roemer Visserstraat 1, Amsterdam, aan belangstellenden, die nog geen lid zijn, een exemplaar. H.

Correspondentie.

F. Q., Amsterdam. Dat uw springzaadplanten niet reageren op den regen, zal tot oorzaak hebben, dat u ze eerst in het laatst van hun leven hebt ontmoet (het zijn geen overjarige planten) en dan worden de gewrichten wat stijf; net als bij ons menschen op den ouden dag. Einde Augustus wilden of konden de mijne ook niet meer neerslaan; een stevige regenbui heeft ze dan ook geducht gehavend. Mijn waarneming dateert van voor de vakantie (het No. is van 4 Aug. niet waar?) Ik had er bij moeten schrijven, met de gedachte aan navolging en controle door liefhebbers, dat de meeste levensverrichtingen der planten tegen den herfst, in elk geval al tegen het eind van den bloei verzwakken, ook de voeding en ademhaling en stellig zulke bewegingen als ik beschreef. Bij de kiemplanten is het neerslaan al zeer duidelijk, bij jonge planten even voor den bloei het sterkst. H.

D. v. d. G., Rotterdam. Het was een gewone Wespenorchis (*Epipactis latifolia*) maar wat afwijkend in kleur en vorm, wat bij deze soort zeer vaak voorkomt. H.

S. v. D. Over de kalkgesteenten en hun planten de volgende keer weer eens. Geologie mag niet te veel plaats wegnemen, er is zooveel van te schrijven en voor zooveel belangstellenden; om de twee of drie afleveringen een stukje er over is vooreerst al mooi genoeg, als wij meer omvang en ruimte krijgen, gaat het beter, wat nieuws te geven. H.

M., te A. Dank voor de zwammen. We hebben er een week van genoten, ze zijn in mijn tuin alle uitgekomen. Ik denk dat die Aeshna's ontsnapt zijn aan vogels, met verlies van een vleugel, 't is wel merkwaardig, dat ze juist alle den rechter-voorvleugel missen. Winterbloei van Anemone heb ik ook wel eens een enkelen keer waargenomen; dat de Dotterbloem in 't najaar bloeit is een zeer gewoon verschijnsel. De glibberige massa's in run zijn slijmzwammen (Myxomyceten) de allerlaagste plantenvormen, die niet eens cellwanden bezitten. Ze worden ook gevonden op molmdend hout en dorre dennenaalden. Een bepaalde groeiplaats voor *Andraea* weet ik niet. *Climacium* heeft zeer dikwijls kapsels (hebben wij ook al in de *Levende Natuur* afgebeeld). De »Revision« kost f 40 per deel (3 deelen). Een werk voor 't detemineeren van algen bestaat in Nederland niet. Winterkoning- en roodborstroep lijken soms veel op elkaar, maar de eerste is altijd korter, éénlettergrepig. T.

D. F. v. Sl., te A. De hertshooi-soort die u zond, was *Hypericum quadrangulum*, de witte labiaat is de Wolfspoot, *Lycopus europaeus*, en 't andere plantje was niets anders dan boonenkruid, *Satureja*. Toortsen vertakken zich zeer dikwijls. T.